

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/40/2022
Identifikačné číslo spisu:	1113204054
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1113204054.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu A. E., narodeného XX. B. XXXX, D., K. XXX/XX, zastúpeného advokátskou kanceláriou Hrčka - Sabó s.r.o., Sečovce, Obchodná 187/6, IČO: 51 433 842, proti žalovanej obchodnej spoločnosti POHOTOVOST', s.r.o., Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, zastúpenej advokátskou kanceláriou WERNER & Co. s.r.o., Bratislava, Žltá 2/F, IČO: 36 869 643, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4C/29/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 25. januára 2021 sp. zn. 14Co/160/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanej priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 9. apríla 2019 č. k. 4C/29/2013-373 konanie zastavil (I. výrok) a žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (II. výrok).

1.1. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou 3. októbra 2012 Okresnému súdu Trebišov, postúpenou 7. februára 2013 na Okresný súd Bratislava I, domáhal proti žalovanej zaplatenia sumy 545,79 eura titulom vydania bezdôvodného obohatenia, určenia neprijateľnosti poplatku za náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, uvedeného vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru v zmluve č. XXXXXXXX zo 6. septembra 2007 a zaplatenia primeraného finančného zadostučenia vo výške 382,39 eura.

1.2. Pred začatím predbežného prejednávania sporu a pred začatím prvého pojednávania vo veci, žalobca podaním doručeným súdu 8. februára 2019 vzal žalobu v celom rozsahu späť bez uvedenia dôvodu a žiadal, aby súd konanie zastavil. Žalovaná so späťvzatím žaloby súhlasila a žiadala, aby súd zaviazal žalobcu na náhradu trov konania. Vzhľadom na uvedené, súd prvej inštancie konanie zastavil podľa § 145 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

1.3. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP, keď žalobca vzal žalobu voči žalovanej

späť bez uvedenia dôvodu, a teda zastavenie konania procesne zaviniť žalobca. Žalobca nežiadal, aby súd v zmysle § 257 CSP rozhodol o náhrade trov konania tak, že stranám sporu náhradu trov konania neprizná a ani netvrdil, že v prejednávanej veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP, t. j. dôvody, pre ktoré by súd mohol stranám sporu nepriznať náhradu trov konania. K návrhu žalovanej na priznanie trov konania voči žalobcovi sa žalobca nijakým spôsobom nevyjadril a dôvody pre aplikáciu § 257 CSP neuviedol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 25. januára 2021 sp. zn. 14Co/160/2019 uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania potvrdil a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

2.1. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že pre aplikáciu § 257 CSP je nutné skúmať majetkové, sociálne a osobné pomery na strane žalobcu aj žalovanej, okolnosti vedúce k samotnému uplatneniu nároku, postoj strán v priebehu konania a výnimočnosť konkrétneho prípadu. Z odvolania žalobcu možno zistiť len všeobecné úvahy, ktoré ho viedli k nutnosti aplikácie § 257 CSP v danej veci, no chýba predloženie dôkazov ohľadom jeho príjmových a všeobecných sociálnych pomerov, ktoré by súd mohol vyhodnotiť. Žalobca okrem argumentu, že je starobný dôchodca, neoznačil a neuviedol žiaden dôkaz, z ktorého by bolo možné ustáliť, že sú splnené podmienky pre postup podľa § 257 CSP. Súd prvej inštancie neaplikoval § 257 CSP, nakoľko nemal za preukázané skutkové okolnosti umožňujúce prijať záver, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mala žalovaná, inak úspešná v spore, znášať ňou účelne vynaložené trovy konania. Odvolací súd nezistil dôvody pre aplikáciu § 257 CSP, ktoré by prípadne spočívali v iných okolnostiach ako v sociálnych pomeroch žalobcu, poukazujúc tiež na to, že žalovaná svojim konaním predmetný spor nevyvolala a žalobca si musel byť vedomý, že v prípade, ak podá žalobu, zodpovedá za prípadný neúspech aj tým, že bude povinný zaplatiť žalovanej účelne vynaložené trovy konania spojené s jej obranou, ktoré jej počas konania vznikli. Z uvedených dôvodov preto uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

2.2. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1, § 396 ods. 1 CSP. Keďže žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná, priznal jej proti neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania. O vyčíslení náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolanie odôvodnil tým, že rozhodnutie súdov, ktoré priznali žalovanej voči dovolateľovi náhradu trov konania v rozsahu 100 %, považuje za nezákonné, pretože podľa jeho názoru v predmetnej veci existovali dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP a to aj napriek tomu, že konanie bolo zastavené v dôsledku späťvzatia žaloby. Dovolateľ je dôchodcom a okrem starobného dôchodku nemá žiaden iný príjem. Uznesením Okresného súdu Košice I z 28. marca 2018 sp. zn. 31OdK/110/2018 bol na majetok dovolateľa vyhlásený konkurz. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/510/2016 z 26. októbra 2016, rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/14/2017 zo 14. februára 2017 a sp. zn. 10Co/102/2016 z 29. septembra 2016, rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 563/2011 a rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 2MCdo/17/2019. V uvedenom prípade súd ustálil, že je potrebné o trovách konania rozhodnúť aplikovaním § 257 CSP z dôvodu ochrany spotrebiteľa, voči ktorému boli v základnom konaní použité nekalé zmluvné podmienky. V danej veci boli voči dovolateľovi použité nekalé zmluvné podmienky, ktoré predstavujú dôvod hodný osobitného zreteľa, a preto náhrada trov konania žalovanej nemala byť priznaná.

3.2. S poukazom na uvedené navrhol, aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu aj uznesenie súdu prvej inštancie a žiadal priznať plnú náhradu trov dovolacieho konania.

4. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť a uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. Uviedla, že podané dovolanie je zmätočné. V konaní pred súdom prvej inštancie dovolateľ neuviedol žiadnu skutočnosť svedčiacu o dôvodoch hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania. Dovolateľ doteraz neuviedol žiaden sociálny dôvod. Samotné tvrdenie o starobnom dôchodku je nepreukázané a samo osebe neznamená, že sú dané dôvody pre aplikáciu §

257 CSP, nakoľko ad absurdum by potom každý starobný dôchodca mal nárok na aplikáciu § 257 CSP, čo je neudržateľné. Skutočnosť, že predmetná právna vec je vecou spotrebiteľskou, nie je pre nepriznanie náhrady trov konania dostačujúca. Žalovanej nie je zrejмый účel zmienky o vyhlásení konkurzu na majetok dovolateľa, pretože tento je od 29. novembra 2018 skončený. Uzavrela, že argumentácia dovolateľa o potrebe použitia § 257 CSP je oneskorená, nepreukázaná a nesprávna.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

10. Po preskúmaní obsahu spisu dovolací súd konštatuje, že v postupe odvolacieho súdu (v spojení s postupom súdu prvej inštancie) nezistil žiadne vady, ktoré by boli spôsobilé ukrátiť dovolateľa na jeho procesných právach a založiť tak dôvodnosť podaného dovolania.

11. Kľúčovou dovolacou námietkou je to, že v predmetnom spore súd priznal žalovanej voči dovolateľovi náhradu trov konania v rozsahu 100 % v rozpore so zákonom, pretože nereflektoval existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP. Táto dovolacia argumentácia však nie je dôvodná.

12. V súdnej veci z obsahu spisu vyplýva, že súd prvej inštancie podľa § 145 ods. 1 CSP konanie zastavil, nakoľko dovolateľ zobral podanú žalobu späť pred začatím predbežného pojednania sporu a pred začatím prvého pojednávania vo veci. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 256 ods. 1 CSP a žalovanej priznal voči dovolateľovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keď dovolateľ vzal žalobu voči žalovanej späť bez uvedenia dôvodu, a tak zastavenie konania procesne zavinił. V bode 10.2. uznesenia uviedol, že dovolateľ aplikáciu § 257 CSP nežiadal a ani netvrdil, že v tejto veci existujú dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP. K návrhu žalovanej na priznanie trov konania sa dovolateľ nevyjadril.

12.1. Proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal dovolateľ odvolanie, v ktorom namietal, že sú u neho dané dôvody hodné osobitného zreteľa podľa § 257 CSP spočívajúce v tom, že je starobný dôchodca.

12.2. Odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania potvrdil ako vecne správne, pretože nezistil žiadne dôvody pre aplikáciu § 257 CSP. V rozhodnutí po teoretickej stránke analyzoval označené ustanovenie zákona a podmienky, kedy je ho možné pri rozhodovaní o nároku na

náhradu trov aplikovať (body 15., 18. a 19. uznesenia odvolacieho súdu). Konštatoval, že dovolateľ v odvolaní uviedol len všeobecné úvahy, ktoré ho viedli k nutnosti aplikácie § 257 CSP v danej veci, no nepredložil dôkazy ohľadom jeho príjmových a sociálnych pomerov, ktoré by súd mohol vyhodnotiť. Argumentoval iba, že je starobný dôchodca. Súd prvej inštancie tak správne neaplikoval § 257 CSP, nakoľko nemal za preukázané skutkové okolnosti umožňujúce prijať záver, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by mala úspešná žalovaná znášať ňou účelne vynaložené trovy konania. Odvolací súd poukázal tiež na to, že žalovaná svojim konaním predmetný spor nevyvolala a dovolateľ si musel byť vedomý toho, že ak podá žalobu, zodpovedá za prípadný neúspech aj tým, že bude povinný zaplatiť žalovanej účelne vynaložené trovy konania spojené s jej obranou, ktoré jej počas konania vznikli.

13. Dovolací súd má na základe uvedeného za to, že odvolací súd nepostupoval spôsobom, ktorým by porušil právo dovolateľa na spravodlivý proces. Odvolací súd zrozumiteľne vysvetlil, že v danom prípade nemal preukázané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by odôvodňovali aplikáciu § 257 CSP. Je nevyhnutné dodať, že rozhodnutie súdu, ktorým strane sporu neprizná náhradu trov konania, musí byť zo svojej podstaty výnimočným rozhodnutím, prijatým na základe riadneho zváženia všetkých relevantných okolností konkrétneho prípadu a na základe prísne reštriktívneho výkladu § 257 CSP a v ňom obsiahnutej formulácie „dôvody hodné osobitného zreteľa“. Pokiaľ ide o tvrdenie dovolateľa, že je starobný dôchodca, táto skutočnosť sama o sebe, bez ďalších mimoriadnych skutočností, nezakladá povinnosť súdu automaticky aplikovať § 257 CSP.

14. Dovolateľ poukázal v dovolaní na tú skutočnosť, že uznesením Okresného súdu Košice I z 28. marca 2018 sp. zn. 31OdK/110/2018 bol na jeho majetok vyhlásený konkurz. Dovolací súd na margo uvedeného poznamenáva, že predmetný konkurz vedený na majetok dlžníka - dovolateľa bol dňa 30. novembra 2018 v zmysle § 167v ods. 1 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov zrušený z dôvodu, že došlo k splneniu rozvrhu výťažku (Oznámenie č. 230/2018 uverejnené v Obchodnom vestníku, deň vydania: 29. novembra 2018). Nie je tak relevantná námietka dovolateľa, že na jeho majetok bol vyhlásený konkurz, pretože tento konkurz bol v čase vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie aj rozhodnutia odvolacieho súdu v posudzovanom spore už zrušený.

15. Neopodstatnená je aj námietka dovolateľa, že v danej veci boli voči nemu použité nekalé zmluvné podmienky, ktoré predstavujú dôvod hodný osobitného zreteľa, a preto náhrada trov konania žalovanej nemala byť priznaná. Z rozhodnutí súdu prvej inštancie ani odvolacieho súdu nevyplýva, že by v prejednávanej spore bolo preukázané použitie nekalých zmluvných podmienok voči dovolateľovi, ktoré by zároveň zakladali aj dôvod pre aplikáciu § 257 CSP vo vzťahu k rozhodovaniu o nároku na náhradu trov konania. Vzhľadom na späťvzatie žaloby zo strany dovolateľa ešte pred začatím predbežného pojednania sporu a pred začatím prvého pojednávania vo veci, súd prípadnú existenciu nekalých zmluvných podmienok ani neskúmal. Nakoľko v predmetnom spore neboli preukázané nekalé zmluvné podmienky, dovolací súd považoval za nadbytočné zaoberať sa rozhodnutiami citovanými dovolateľom v dovolaní.

16. Dovolací súd v kontexte uvedených dôvodov uzatvára, že podané dovolanie, v ktorom dovolateľ namieta vadu zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f) CSP, je prípustné, ale nie je dôvodné, a preto ho zamietol podľa § 448 CSP.

17. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V dovolacom konaní bola plne úspešná žalovaná, ktorej vznikli trovy dovolacieho konania. Dovolací súd jej preto voči žalobcovi priznal ich náhradu v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.